

BIZIAJOKOA DA, JOKATUEGIZU

Jokoa ez da errenta, antxiña esan eben Aitorren seme euskaldunak. Aitor gizon argia zan, batez bere zentzunduna. Euskal mendi, arru ta zelaiaak euri ta edurrez busti ta indartu ta eguzkiagaz igurtzirik, edertasunaren senean apainduta geratu ziran. Ta euzko gizonak lurraren sen eder orretatik artzen eben zurtasunaren argia ta zentzunaren indar berezia.

Ori dala-ta, Aitor ta beren erritarrak zuzentza bidean, ondo orniduaq ziran. Egia zan euren bizitz ardatza ta ederra euren atsedena. Era onetan sortu al izan eben erri jator ta zentzun aundikoa. Geroz, egokiera eder orrek, geroago ta obeto, lantzen zituen euzko gizadiaren buru, biotz, egite ta inguru guztiak.

Bizi-giro onen ondoren dator euskaldunaren gizatasuna ta bizitzeari zor izan ta emon bear jakon erantzunaz arduratzea... "Jokoa ez da errenta". Ondasunak galdu -mendian erabiltea ez da bidezkoa, ez da zuzena. Ainbeste milloi lagun, gosez ilten dagozanean, jokoan diruak ondatzea, ez da zilligi. Gizonak ez dauka ondasunak ondatzeko eskubiderik.

Bahia sendia, aurrera aterateko burruka egin bear da mendian, zelaian, itxasoan, ikastetxeetan ta miñetan. Lenengo jokoa mendian daukagu. Gure lurraren gallurrak deika daukaguz, otamendi izena kendu ta aritz-mendi izena artu nairik. Ortarako atxurra ta lana bear dira. Nagikeriari uko eginik, buruz ta besoz jokatu bear da, mendien magalak garbitu eta urratzen. Emen, dago gure mendi ederren jokoa... garbitu, edertu ta euri egokien jatorkezan zugatz landarak jarri, Euzkadiren bizia bizitu ta aupatzeko.

Giza bizitzak eskatzen daben eran, ba-dira beste inguru eder batzuk atxurrez ta aizkoraz edertu bearrekoak. Antxiñatean, gure arbasoak, gogoz jokatu eben mendi bizkar ta zelaiaq lantzen. Or dago ba, jokoa, biziko ba-gara, lu ze-rrak lantzen jokatu bear da. Arnari gozoak, sagar, madari, mertxika, mailluki, gizonaren lan ta lurraren amatasunetik datoz. Lur ta gizonaren arteko lan-jokotik datoz baratzaren arnari edertasunak.

Euriak ala legortea, ala euri ta eguzki arteko lur giro eder bat, zer izango dan aurtengo udabarri ta udan, lugiñak ez daki; on dala-ta, lurra bere langillearen zain, begira dago, eiztaria erbiaren zai baiño zurrago. Landu gabeko lubarriak, arantzaz beteriko sasiak izango ditu bere kateiak lor eta miseriz betiak. Dana dago esaten, dana dago eskatzen... jo atxurraz, mutillak, taloa ta esnea artzeko ta ezitia gozartzeko lurrean.

Gure bizitz ataletan bat zabal zabala da: itxasoa. Gizadiaren onerako sortua dan ezker, gizonen eskuak, or

jokatu bear dabe buru ta biotz, biziaren bear izanei erantzuteko. Ainbeste ur eder, ainbeste arrain bizigarri gure egarri ta goseak asetzeko izakiak dira. Egiz, deika dago giza -barneko eskabidea itxasora begira. Ea gizonak, or dago zuen altxorra, urtegi orren erraiak arrain janariz beterik.

Ea gizonak, iragan itxasoak izontzi aundietan ta zabaldu sareak uretara. Semeak eta erria hegira dagoz itxasotik datorren arrain barriari. Biziak eskatzen dau, jokatu egin bear dala itxazaldi ederretan, eguzkia, zabal -zabal, dagonean ta itxasaldi ez ain ederretan, euria danean. Nundik nora ete dabail arrain bandea...! Arrantz-aroa, berez, gogorra da, baiña biziak diño, jokatu egiok itxasoari bere pasadea...

Alan esan bear ta, lur onetan sortu ta zabaldu zan euzkotarra. Erri onek oinpean daukaz ondasun arrigarriak euzkotarren bizirako; lurraren sorreran ondasun abia errai barrenean geratu zan, ixilik eta indartsu. Gizon jakituria ta langille errimeak jokatu bear dabe lur barruko arri burniei euren bizi gatza ateraten. Gogoa, ernai, dago, eskuak aske ta erriaren bizi egarriak, aurrera, diño burdiñaren billa -bidetik.

Lurraren ondasun orrek menderatu egin bear dira euskotarren aurrerapiderako. Jokatu egizu, gizona, dirausku biziak. nire erraietan dagon guztia zuentzat da. Billatu egizue, ez zaitzeze ikaratu, ez atzeratu, koldarrentzat ez dago ezer.

Lan-arlo guztiak aundi ta eder dira, baiña euren artean bat bearrezkoena... argitutea. Burua argitu barik, nora joan giñaike illuntasunean...? Lurrak eguzkia bear dau euriaren ondoren, arkaitzak ura damotso lurrari gozotasunean; zugatzak, udabarrian, orria dakar izadi jakintsuaren ardurapian... ta bizitzako arazo guztiak zuzentzeko, gizonaren jakituria bear.

Gizonak nun, aurkituko ete dau zuzenbideko argi ta arazo argi-bidezko jakituria...? Ikastetxeak ta irakasleak bear ditu gizonak. Or, jokatu bear dau giza-semeak bunt argitzen, gar-azur barruan dagozen zulo, ertz ta inguruak jokabide zuzenera eroaten. Danetan arduratsuen gure bizitzan, burua arteztu ta biotza ezitzea da, lurraren mamiña arnari onak emotera ekarteko.

Bide ortatik jokatu egizu gizona, bizitza ederrago bat lortu al izan dagizun giza semeen alkartasunean.

PAULIN